

Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα έχουν γίνει πολλές προσπάθειες από αξιόλογους φιλόσοφους, όπως ο Νίτσε ή ο Κάντ, να οριστεί το κωμικό, η κωμωδία και η διαφορά της από την τραγωδία και το γέλιο. Οι ορισμοί αυτοί, παρόλο που διαφέρουν μεταξύ τους, παρουσιάζουν πολλά κοινά σημεία.

Η κωμωδία είναι μία μίμηση των πιο **συνηθισμένων** ανθρώπων, όχι όμως σε όλα τους τα **ελαττώματα**, αλλά σε ένα, στο κωμικό. Το κωμικό δηλαδή, είναι ένα λάθος και μια ασχήμια, ανώδυνη και αβλαβής. Προκαλείται όταν διαψεύδεται ξαφνικά μια έντονη προσδοκία μας. Η διάψευση αφορά ένα αντικείμενο που δεν μας ενδιαφέρει σοβαρά, γιατί διαφορετικά προκαλείται θλίψη και όχι ευθυμία. Όμως, στοιχείο κωμικό μπορεί να αποτελέσει και κάτι μικρό και ασήμαντο, όταν του προβάλλουμε την αξίωση ότι είναι κάτι μεγάλο και γεμάτο σημασία. Ξαφνικά και **απρόοπτα** αποκαλύπτεται αυτό που πραγματικά είναι. Η διάψευση αυτή προκαλεί το γέλιο. Το κωμικό δεν έχει μόνο ως αντικείμενο τη σάτιρα και τα αστεία θέματα, αλλά και πένθιμα, ώστε να αφαιρεθεί κάπως το βάρος της θλίψης από ένα θλιβερό γεγονός και να δειχθεί μια καλοκάγαθη διάθεση παρήγορης συμπόνιας στους θλιμμένους και στους πονεμένους.

Για να καταλάβουμε το γέλιο, θα πρέπει να το **τοποθετήσουμε** στο φυσικό του περιβάλλον που είναι η κοινωνία. Πρέπει προπάντων να καθορίσουμε τη χρήσιμη λειτουργία του, που είναι μία κοινωνική λειτουργία.

Σύμφωνα με τον Νίτσε, γέλιο σημαίνει να είσαι χαιρέκακος, αλλά με καλή έννοια. Το γέλιο και το κωμικό μπορεί να οριστεί και ως «γκροτέσκο», δηλαδή χονδροειδές (γελοίο). Το γέλιο που προκαλείται από το γκροτέσκο κωμικό συγγενεύει με την αθώα ζωή και την απόλυτη χαρά.

Ένας άλλος τρόπος για να προκαλέσει κανείς το γέλιο είναι η σάτιρα. Η σάτιρα από τη μια μεριά **ξεσκεπάζει** την ανοησία και από την άλλη **καυτηριάζει** το κακό. Χαρακτηριστικό είδος σάτιρας αποτελεί ο Καραγκιόζης. Ο Καραγκιόζης είναι ο πρωταγωνιστής του ελληνικού θεάτρου σκιών. Το θέαμα αυτό έχει ρίζες στην εποχή της τουρκοκρατίας. Ο Καραγκιόζης αναπαριστά τον Έλληνα εκείνης της εποχής. Αρχικά αποτέλεσε περιθωριακό θέαμα, στα τέλη όμως του 19ου αιώνα απέκτησε νέα μορφή και περιεχόμενο. Αγαπήθηκε πολύ από τους Έλληνες γιατί μαζί με τους «συμπρωταγωνιστές» του, και κυρίως τον Χατζιαβάτη, σατίρισε έναν τρόπο ζωής με αναφορές σε όλες τις κοινωνικές τάξεις.

Ν.Δ., από την ιστοσελίδα της εφ. *Το πρώτο βήμα*. 1^ο Πειραματικό Γενικό Λύκειο Αθηνών - Γεννάδειο, 2001-2002 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Πώς εξηγείται, σύμφωνα με τον συγγραφέα, το γεγονός ότι το κωμικό δεν έχει μόνον ως αντικείμενο τη σάτιρα και τα αστεία θέματα, αλλά και τα πένθημα; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Να χωρίσετε σε δύο παραγράφους τη δεύτερη παράγραφο του κειμένου (*Η κωμωδία είναι.. ,πονεμένους*) και να αιτιολογήσετε τη διαφορετική παραγραφοποίηση.

(μονάδες 10)

B1 .α. Να γράψετε μία συνώνυμη λέξη ή ισοδύναμη φράση για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **συνηθισμένων, ελαττώματα, απρόοπτα, τοποθετήσουμε, ξεσκεπάζει.**

(μονάδες 5)

B1.β. Να δημιουργήσετε από μία πρόταση χρησιμοποιώντας καθεμιά συνώνυμη λέξη ή ισοδύναμη φράση.

(μονάδες 5)

B2.α. Να επισημάνετε πέντε λέξεις του κειμένου που αποτελούν ειδικό λεξιλόγιο.

(μονάδες 10)

B2.β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους στο κείμενο.

(μονάδες 5)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το κωμικό έχει ως αντικείμενο , εκτός από την σάτιρα και τα αστεία θέματα, και τα πένθιμα θέματα. Ο λόγος για τον οποίο γίνεται αυτό είναι για να απομακρυνθεί κατά κάποιον τρόπο η θλίψη που προέρχεται από το πένθιμο γεγονός. Ταυτόχρονα, αυτό γίνεται για να φανεί μια διάθεση παρηγοριάς προς όσους είναι στενοχωρημένοι από το γεγονός αυτό.

A2.

1^η: «*Η κωμωδία είναι μία μίμηση...προκαλεί το γέλιο.*»

2^η: «*Το κωμικό δεν έχει μόνοπονεμένους.*»

Στην πρώτη παράγραφο αναφέρεται ότι το αντικείμενο της κωμωδίας είναι το κωμικό ενώ στην δεύτερη αναφέρεται ότι το αντικείμενο της κωμωδίας είναι και το πένθιμο.

B1.α

συνηθισμένων:κοινών/ελαττώματα:μειονεκτήματα/ απρόοπτα:απρόσμενα, αναπάντεχα/ τοποθετήσουμε:εντάξουμε/ ξεσκεπάζει:φανερώνει, αποκαλύπτει

B1.β

- Ένα από τα γνωρίσματα των **κοινών** ανθρώπων είναι η απλότητά τους.
- Αν κάποιος επιθυμεί να βελτιώσει τον χαρακτήρα του, πρέπει να αντιμετωπίσει με θάρρος τα **μειονεκτήματά** του.
- Ζητήσαμε από τον σερβιτόρο να μου φέρει μια επιπλέον καρέκλα, διότι ο φίλος μας ήρθε **απρόσμενα** στην παρέα μας.
- Είναι ανάγκη να **εντάξουμε** κι άλλους αθλητές στην ομάδα μας, για να βελτιωθεί.
- Η ειλικρίνεια **φανερώνει** τον χαρακτήρα του ανθρώπου.

B2.α.

κωμωδία, σάτιρα, γκροτέσκο, γέλιο, τραγωδία

B2.β.

Με την χρήση του ειδικού λεξιλογίου, το ύφος του κειμένου γίνεται πιο επίσημο. Επίσης, το κείμενο αποκτά αξιοπιστία.

Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα έχουν γίνει πολλές **προσπάθειες** από αξιόλογους φιλόσοφους, όπως ο Νίτσε ή ο Κάντ, να οριστεί το κωμικό, η κωμωδία και η διαφορά της από την τραγωδία και το γέλιο. Οι ορισμοί αυτοί, παρόλο που διαφέρουν μεταξύ τους, παρουσιάζουν πολλά κοινά σημεία.

Η κωμωδία είναι μία μίμηση των πιο συνηθισμένων ανθρώπων, όχι όμως σε όλα τους τα ελαττώματα, αλλά σε ένα, στο κωμικό. Το κωμικό δηλαδή, είναι ένα λάθος και μια ασχήμια, ανώδυνη και αβλαβής. Προκαλείται όταν διαψεύδεται ξαφνικά μια **έντονη προσδοκία** μας. Η διάψευση αφορά ένα αντικείμενο που δεν μας ενδιαφέρει σοβαρά, γιατί διαφορετικά προκαλείται θλίψη και όχι ευθυμία. Όμως, στοιχείο κωμικό μπορεί να αποτελέσει και κάτι μικρό και ασήμαντο, όταν του προβάλλουμε την αξίωση ότι είναι κάτι μεγάλο και γεμάτο σημασία. Ξαφνικά και απρόοπτα αποκαλύπτεται αυτό που πραγματικά είναι. Η διάψευση αυτή προκαλεί το γέλιο. Το κωμικό δεν έχει μόνο ως αντικείμενο τη σάτιρα και τα αστεία θέματα, αλλά και πένθιμα, ώστε να αφαιρεθεί κάπως το βάρος της θλίψης από ένα θλιβερό γεγονός και να δειχθεί μια καλοκάγαθη διάθεση παρήγορης συμπόνιας στους θλιμμένους και στους πονεμένους.

Για να καταλάβουμε το γέλιο, θα πρέπει να το τοποθετήσουμε στο φυσικό του περιβάλλον που είναι η **κοινωνία**. Πρέπει προπάντων να καθορίσουμε τη χρήσιμη λειτουργία του, που είναι μία κοινωνική λειτουργία.

Σύμφωνα με τον Νίτσε, γέλιο σημαίνει να είσαι χαιρέκακος, αλλά με καλή έννοια. Το γέλιο και το κωμικό μπορεί να οριστεί και ως «γκροτέσκο», δηλαδή χονδροειδές (γελοίο). Το γέλιο που προκαλείται από το γκροτέσκο κωμικό συγγενεύει με την αθώα ζωή και την απόλυτη χαρά.

Ένας άλλος τρόπος για να προκαλέσει κανείς το γέλιο είναι η σάτιρα. Η σάτιρα από τη μια μεριά ξεσκεπάζει την ανοησία και από την άλλη καυτηριάζει το κακό. Χαρακτηριστικό είδος σάτιρας αποτελεί ο Καραγκιόζης. Ο Καραγκιόζης είναι ο πρωταγωνιστής του ελληνικού θεάτρου σκιών. Το θέαμα αυτό έχει ρίζες στην εποχή της τουρκοκρατίας. Ο Καραγκιόζης αναπαριστά τον Έλληνα εκείνης της εποχής. Αρχικά αποτέλεσε περιθωριακό θέαμα, στα τέλη όμως του 19ου αιώνα απέκτησε νέα μορφή και περιεχόμενο. Αγαπήθηκε πολύ από τους Έλληνες γιατί μαζί με τους «συμπρωταγωνιστές» του, και κυρίως τον Χατζιαβάτη, σατίρισε έναν **τρόπο ζωής** με αναφορές σε όλες τις κοινωνικές τάξεις.

Ν.Δ., από την ιστοσελίδα της εφ. *Το πρώτο βήμα*. 1^ο Πειραματικό Γενικό Λύκειο Αθηνών - Γεννάδειο, 2001-2002 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Πώς προκαλείται, σύμφωνα με τον συγγραφέα, το κωμικό; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο σε κάθε παράγραφο του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. Να συντάξετε μία παράγραφο 60-80 λέξεων στην οποία θα χρησιμοποιήσετε τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή: προσπάθειες, γέλιο, έντονη προσδοκία, κοινωνία, τρόπο ζωής.**

(μονάδες 10)

B2. «*Η διάγνωση αυτή προκαλεί το γέλιο*»:

1. Να αιτιολογήσετε την επιλογή της ενεργητικής σύνταξης από τον συγγραφέα.

(μονάδες 5)

2. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(μονάδες 10)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το κωμικό είναι ένα σφάλμα και μια ασχήμια που δεν προκαλεί αρνητικά αποτελέσματα. Προκαλείται όταν δεν πραγματοποιείται μια έντονη επιθυμία μας για κάτι που, όμως, δεν μας ενδιαφέρει σοβαρά. Επίσης, το κωμικό προέρχεται και από κάτι το ασήμαντο, το οποίο θεωρείται σημαντικό, αλλά στο τέλος αποδεικνύεται ασήμαντο. Επίσης, προέρχεται από το πένθιμο για να απομακρυνθεί η θλίψη και να καλλιεργηθεί παρηγοριά.

A2.

1^η: Προσπάθειες ορισμού του κωμικού και του γέλιου.

2^η: Παράγοντες του κωμικού.

3^η: Η κοινωνική λειτουργία του γέλιου.

4^η: Το γκροτέσκο.

5^η: Η σάτιρα ως παράγοντας γέλιου.

B1. Είναι αλήθεια ότι οι άνθρωποι έχουν **έντονη προσδοκία** για να προκληθεί το **γέλιο** για αυτόν ακριβώς τον σκοπό πραγματοποιούν πολλές **προσπάθειες**. Το γέλιο σε πολλές περιπτώσεις εμπνέεται από την **κοινωνία** και τον **τρόπο ζωής** ορισμένων ανθρώπων. Έτσι, παρατηρούμε ότι σατιρίζονται οι άνθρωποι που ο τρόπος ζωής τους είναι διαφορετικός από αυτόν των περισσότερων ανθρώπων και συχνά προκαλεί προβλήματα στο κοινωνικό τους περιβάλλον. Επομένως, για να φανούν αυτά τα προβλήματα, χρησιμοποιείται η σάτιρα, ώστε οι άνθρωποι να αποκτήσουν συνείδηση και να τα καταπολεμήσουν.

B2.

1. Με την χρήση της ενεργητικής σύνταξης, δίδεται έμφαση στο υποκείμενο που ενεργεί.

2. Το γέλιο προκαλείται από την διάψευση αυτή.

Από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα έχουν γίνει πολλές προσπάθειες από αξιόλογους φιλόσοφους, όπως ο Νίτσε ή ο Κάντ, να οριστεί το κωμικό, η κωμωδία και η **διαφορά** της από την τραγωδία και το γέλιο. Οι ορισμοί αυτοί, παρόλο που διαφέρουν μεταξύ τους, παρουσιάζουν πολλά κοινά σημεία.

Η κωμωδία είναι μία μίμηση των πιο συνηθισμένων ανθρώπων, όχι όμως σε όλα τους τα ελαττώματα, αλλά σε ένα, στο κωμικό. Το κωμικό δηλαδή, είναι ένα λάθος και μια ασχήμια, ανώδυνη και αβλαβής. Προκαλείται όταν **διαψεύδεται** ξαφνικά μια έντονη προσδοκία μας. Η διάψευση αφορά ένα αντικείμενο που δεν μας ενδιαφέρει σοβαρά, γιατί διαφορετικά προκαλείται θλίψη και όχι ευθυμία. Όμως, στοιχείο κωμικό μπορεί να αποτελέσει και κάτι μικρό και ασήμαντο, όταν του προβάλλουμε την αξίωση ότι είναι κάτι μεγάλο και **γεμάτο** σημασία. Ξαφνικά και απρόοπτα αποκαλύπτεται αυτό που πραγματικά είναι. Η διάψευση αυτή προκαλεί το γέλιο. Το κωμικό δεν έχει μόνο ως αντικείμενο τη σάτιρα και τα αστεία θέματα, αλλά και πένθιμα, ώστε να αφαιρεθεί κάπως το βάρος της θλίψης από ένα **θλιβερό** γεγονός και να δειχθεί μια καλοκάγαθη διάθεση παρήγορης συμπόνιας στους θλιμμένους και στους πονεμένους.

Για να καταλάβουμε το γέλιο, θα πρέπει να το τοποθετήσουμε στο φυσικό του περιβάλλον που είναι η κοινωνία. Πρέπει προπάντων να καθορίσουμε τη χρήσιμη λειτουργία του, που είναι μία κοινωνική λειτουργία.

Σύμφωνα με τον Νίτσε, γέλιο σημαίνει να είσαι χαιρέκακος, αλλά με καλή έννοια. Το γέλιο και το κωμικό μπορεί να οριστεί και ως «γκροτέσκο», δηλαδή χονδροειδές (γελοίο). Το γέλιο που προκαλείται από το γκροτέσκο κωμικό συγγενεύει με την αθώα ζωή και την απόλυτη χαρά.

Ένας άλλος τρόπος για να προκαλέσει κανείς το γέλιο είναι η σάτιρα. Η σάτιρα από τη μια μεριά **ξεσκεπάζει** την ανοησία και από την άλλη καυτηριάζει το κακό. Χαρακτηριστικό είδος σάτιρας αποτελεί ο Καραγκιόζης. Ο Καραγκιόζης είναι ο πρωταγωνιστής του ελληνικού θεάτρου σκιών. Το θέαμα αυτό έχει ρίζες στην εποχή της τουρκοκρατίας. Ο Καραγκιόζης αναπαριστά τον Έλληνα εκείνης της εποχής. Αρχικά αποτέλεσε περιθωριακό θέαμα, στα τέλη όμως του 19ου αιώνα απέκτησε νέα μορφή και περιεχόμενο. Αγαπήθηκε πολύ από τους Έλληνες γιατί μαζί με τους «συμπρωταγωνιστές» του, και κυρίως τον Χατζιαβάτη, σατίρισε έναν τρόπο ζωής με αναφορές σε όλες τις κοινωνικές τάξεις.

Ν.Δ., από την ιστοσελίδα της εφ. *Το πρώτο βήμα*. 1^ο Πειραματικό Γενικό Λύκειο Αθηνών - Γεννάδειο, 2001-2002 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. Πώς εξηγείται, σύμφωνα με τον συγγραφέα, το γεγονός ότι το κωμικό δεν έχει μόνον ως αντικείμενο τη σάτιρα και τα αστεία θέματα, αλλά και τα πένθημα; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο σε κάθε παράγραφο του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. α. Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με **έντονη γραφή**:
διαφορά, διαψεύδεται, γεμάτο, θλιβερό, ξεσκεπάζει.

(μονάδες 5)

B1.β. Να δημιουργήσετε από μία πρόταση χρησιμοποιώντας καθεμιά αντώνυμη λέξη.

(μονάδες 10)

B2. *«Η σάτιρα από τη μια μεριά ξεσκεπάζει την ανοησία και από την άλλη κατηριάζει το κακό»:*

1. Να αιτιολογήσετε την επιλογή της ενεργητικής σύνταξης από τον συγγραφέα.

(μονάδες 5)

2. Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική.

(μονάδες 10)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Το κωμικό έχει ως αντικείμενο , εκτός από την σάτιρα και τα αστεία θέματα, και τα πένθιμα θέματα. Ο λόγος για τον οποίο γίνεται αυτό είναι για να απομακρυνθεί κατάκάποιον τρόπο η θλίψη που προέρχεται από το πένθιμο γεγονός. Ταυτόχρονα, αυτό γίνεται για να φανεί μια διάθεση παρηγορίας προς όσους είναι στενοχωρημένοι από το γεγονός αυτό.

A2.

1^η: Προσπάθειες ορισμού του κωμικού και του γέλιου.

2^η: Παράγοντες του κωμικού.

3^η: Η κοινωνική λειτουργία του γέλιου.

4^η: Το γκροτέσκο.

5^η: Η σάτιρα ως παράγοντας γέλιου.

B1. α.

διαφορά: ομοιότητα/ **διαψεύδεται** : επιβεβαιώνεται, επαληθεύεται/ **γεμάτο:** κενό, άδειο/
θλιβερό: χαρούμενο/ **ξεσκεπάζει:** αποκρύπτει

B1. β.

- Η **ομοιότητα** μεταξύ των δύο αδελφών είναι τόσο μεγάλη, ώστε συχνά δεν ξέρουμε με ποιο όνομα να τους φωνάξουμε.

- Το ότι είναι άριστος μαθητής **επιβεβαιώνεται** από τους επαίνους που παίρνει κάθε χρόνο.

- Το ποτήρι μου ήταν **άδειο** και παρακάλεσα τον σερβιτόρο να μου φέρει άλλο ένα ποτό.

- Το παιδί ήταν **χαρούμενο** διότι ο πατέρας του τού αγόρασε ένα νέο ποδήλατο.

- Ο δημοσιογράφος δεν πρέπει να **αποκρύπτει** τα γεγονότα, διότι έτσι οι άνθρωποι δεν θα μαθαίνουν την αλήθεια.

B2.

1. Με την χρήση της ενεργητικής σύνταξης, δίδεται έμφαση στο υποκείμενο που ενεργεί.

2. Από την μια μεριά ξεσκεπάζεται η ανοησία και από την άλλη καυτηριάζεται το κακό από την σάτιρα.